

1. మాతృభావన

ప్ర. 1. మాతృభావన పాఠ్యభాగ రచయిత గూర్చి రాయండి . (2 మా)s

- జ . 1. కవి :- గడియారం వేంకట శేష శాస్త్రి . కాలం :- 20 వ శతాబ్ది
 2. రచనలు :- శ్రీ శివభారతము , మురారి , పుష్పబాణ విలాసం
 3. బిరుదులు :- కవిసింహ , కవితావతంస , అవధాన పంచానన
 4. ఇతరములు :- వీరు శతావధాని , స్వాంతంత్ర్య కాంక్ష కలిగిన వారు

ప్ర .2. మీతోటి బాలికలను మీరెలా గౌరవిస్తారు ? (2 మా)

- జ . 1. మా తోటి బాలికలను సొంత అక్కలుగా , చెల్లెళ్ళుగా గౌరవిస్తాము .
 2. వారికి ఏ సహాయం కావలసినా చేస్తాము .
 3 . వారిని ఎవరూ అల్లరి చేయకుండా చూస్తాము .
 4. చదువులో సహాయం చేస్తాము. వారికి చేదోడు వాదోడుగా నిలబడతాము.

ప్ర . 3. శివాజీ గోప్యతనాన్ని మీ పాఠం ఆధారంగా సొంతమాటల్లో రాయండి . (4 మా)B

- జ. 1. శివాజీ మాటకూ , చేతకూ తేడా ఉండదు .
 2. పరస్మీలను కన్నతల్లులవలె గౌరవించేవాడు.
 3. శత్రుదుర్గాలను జయించినపుడు అక్కడి స్త్రీలను అవమానించవద్దని చెప్పిన ధర్మ ప్రభువు.
 4. తప్పు చేసిన సోన్ దేవుని ప్రాణాలు తీస్తానని హెచ్చరించాడు .
 5. తన సర్దారు వల్ల తప్పు జరిగిందని తనను మన్నించమని యవనకాంతను కోరాడు.
 6. సోన్ దేవుని మాటలను బట్టి అతను కావాలని తప్పుచేయలేదని తెలుసుకొని అతన్ని క్షమించాడు.
 7. పతివ్రతా స్త్రీలు అగ్ని జ్వాలల వంటి వారు వారికి అపచారం చేయవద్దని చెప్పాడు.
 8. పతివ్రతలు భారతదేశ కల్పలతలు అని శివాజీ అభిప్రాయం.
 9. యవనకాంతను, కళ్యాణి సర్దారుని ఆదరించి బీజాపూరం పంపాడు. .
 10. స్త్రీలు పూజ్యులు వారిని గౌరవించాలని తన సైన్యాధిపతులను ఆదేశించాడు.

ప్ర. 4. శివరాజంతట (ప్రతిపదార్థం) (4 మా)

శివరాజు	= శివాజీ మహారాజు	పాటగన్+చూచి	= కలిగేలా చూసి
అంతటన్	= అప్పుడు	పల్కెన్	= ఆమెతో ఇలా అన్నాడు
మేముసుంగు	= మేలు ముసుగు యొక్క	వనితారత్నంబులు	= రత్నాల వంటి స్త్రీలు
తెరలోన్	= తెరలోపల	ఈ భవ్య	= ఈ శుభప్రదమైన
స్నిగ్ధ	= దట్టమైన	హైందవ భూ	= భారత భూమి పై
అంబుద	= మేఘాల యొక్క	జంగమ	= సంచరించే
ఛాయలోన్	= నీడలో	పుణ్యదేవతలు	= పుణ్యదేవతల వంటివారు
నవసౌదామినిన్	= కొత్త మెరుపు తీగను	మాతా	= అమ్మా
పోలు	= పోలినట్లు ఉన్న	తప్పున్	= మా తప్పును
ఆ యవన కాంతా రత్నమున్	= ఆ యవన స్త్రీ రత్నమును	సైరింపుమీ	= మన్నించు
భక్తి గౌరవముల్	= భక్తి , గౌరవము		

ఇతరములు : 5 . అనలజ్యోతుల (ప్రతిపదార్థం) 6. ఆ యేమీ ఒక (పద్యం , భావం)

(పైన పేర్కొన్న ప్రశ్నలు వాటి సమాధానాలు చదవడంలో వెనుకబడిన విద్యార్థులకు సూచనలు మాత్రమే)

2. అమరావతి

ప్ర. 1. అమరావతి పాఠ్యాంశము ఏ ప్రక్రియలో ఉంది ? / వ్యాస ప్రక్రియ గురించి రాయండి . (2 మా)s

- జ . 1. ఏదైనా ఒక అంశాన్ని గురించి వివరంగా చెప్పేదే వ్యాసం .
 2. అంశాన్ని గురించి సంపూర్ణ సమాచారం ఉంటుంది .
 3. సమాచారం పేరాలుగా రాస్తారు .
 4. సమాచారం పునరుక్తి లేకుండా వివరిస్తారు .

ప్ర .2. రాజధాని నగరానికి మామూలు నగరాలకు గల తేడా ఊహించి రాయండి . (2 మా)

- జ . 1. రాజధాని నగరం అంటే రాష్ట్ర ముఖ్య పరిపాలనా కేంద్రం గా అందరికీ అందుబాటులో ఉండాలి.
 2. ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యాలయాలు ఉండాలి .
 3 . రాకపోకలకు విశాలమైన రోడ్లు మార్గాలు , అన్ని సదుపాయాలు ఉండాలి .
 4. మామూలు నగరాలలో ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యాలయాలు ఇంకా అన్ని రకాల సదుపాయాలు ఉండవు .

ప్ర . 3. అమరావతి సాంస్కృతిక వైభవాన్ని వివరించండి. (4 మా)B

- జ. 1. అమరావతి అంటే చిరాయువు కలిగినది అని అర్థం .
 2. ఆయా రాజుల పరిపాలనా విధానాలు , సంస్కృతీ సంప్రదాయాలు అమరావతిపై మంచి ప్రభావం చూపాయి .
 3. ఇక్కడ అనేక బౌద్ధ , శైవ , వైష్ణవ , ముస్లిం , క్రైస్తవ మత సంప్రదాయ ప్రభావాలు కనిపిస్తాయి .
 4. క్రీస్తు పూర్వం బుద్ధుడు అమరావతిని సందర్శించాడు .
 5. ఇక్కడ బుద్ధుని ధాతువులపై కట్టిన మహా చైత్యం దాని చుట్టూ అందమైన శిల్పాలు ఉన్నాయి .
 6. ఇక్కడి బౌద్ధ విశ్వవిద్యాలయంలో ఆచార్య నాగార్జునుడు ఉండేవాడు .
 7. 2006 లో బౌద్ధ మత గురువు దలైలామా ఇక్కడ ' కాల చక్ర మహా సమ్మేళనం ' నిర్వహించారు.
 8. ఆ కాలంలో అక్కడ జైనమతం కూడా కలదు .
 9. ఇక్కడ ఉన్న అమరలింగేశ్వర స్వామి ఆలయం పంచారామాలలో ఒకటి .
 10. ఇంకా వేంకటేశ్వర స్వామి ఆలయం కూడా కలదు.

ప్ర. 4. అమరావతిలో అద్భుత శిల్ప సంపద సృష్టించిన శిల్పులను అభినందిస్తూ లేఖ రాయండి .

(విద్యార్థుల అవగాహనకోసం లేఖ విషయంలోని ముఖ్యాంశాలు ఇవ్వడమైనది)

- జ. నేను ఈ మధ్య మన రాజధాని అమరావతి వెళ్లి అక్కడి శిల్పాలు చూసి ఆశ్చర్యపోయాను. అవి చాలా అందంగా ఉన్నాయి. ' అమరావతి నగర శిల్పాలు అపురూపం ' అని ప్రముఖ శిల్ప కళా పరిశోధకులు ఫెర్నాసెస్ పేర్కొన్నారు. ఇక్కడి శిల్పాలలో నవరస భావాలు కనపడతాయి. ఆ శిల్పాలు చెక్కిన శిల్పులను అభినందించాలి. శిల్పి శిలలను అందమైన శిల్పాలుగా చెక్కి వాటికీ జీవం పోస్తాడు. బండరాయిని దేవుడిగా మార్చే కళ అతనికే సొంతం. అతని సుత్తి నుండి ఎన్నో దేవాలయాలు వెలిశాయి. శిల్పి చిరంజీవి. అక్కడి బుద్ధుని విగ్రహాలు .దేవాలయ స్థూపాలు చెక్కిన శిల్పికి జోహార్లు. నీవూ అమరావతి తప్పక దర్శించు.

(పైన పేర్కొన్న ప్రశ్నలు వాటి సమాధానాలు చదవడంలో వెనుకబడిన విద్యార్థులకు సూచనలు మాత్రమే)

3.జానపదుని జాబు

ప్ర. 1. జానపదుని జాబు పాఠ్య భాగ రచయిత గురించి రాయండి.

(2 మా)s

- జ .
1. రచయిత : డా|| బోయి బీమన్న కాలం : 20 వ శతాబ్దం
  2. రచనలు : గుడిసెలు కాళిపోతున్నాయి, జానపదుని జాబులు, పాలేరు(నాటకం)
  3. బిరుదు : కళాప్రపూర్ణ
  4. ఇతరములు : గాంధీ, అంబేద్కర్ బోధనల ప్రభావంతో కలం పట్టారు. స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలో పాల్గొన్నారు.

ప్ర .2. “ పల్లెటూళ్ళు కన్నీళ్ళు పెడుతున్నవి” దీన్ని వివరిస్తూ రాయండి.

(2 మా)

- జ .
1. చదువుకున్న వాళ్ళు పల్లెప్రజల కష్టపల్లాన్ని తింటూ పట్నాలలో సుఖాలు అనుభవిస్తున్నారు.
  2. కష్టపడి పంటలు పండించే రైతును, ఆ గ్రామాలలోని అవసరాలను పట్టించుకోవడం లేదు.
  3. గ్రామాలలో విద్య, వైద్య, రవాణా సదుపాయాలు లేవు.
  4. అందుకే పల్లె ప్రజలు దుఃఖిస్తున్నారని చెప్పారు.

ప్ర . 3. “పల్లెటూళ్ళు ప్రశాంత జీవిత సౌఖ్యానికి పుట్టిళ్ళు” దీన్ని సమర్థిస్తూ రాయండి.

(4 మా)B

- జ.
1. పల్లెటూళ్ళలో జీవితం ప్రశాంతంగా ఉంటుంది.
  2. చక్కని ప్రకృతి శోభ అందరికీ ఆనందాన్ని ఇస్తుంది.
  3. పచ్చని పొలాలతో కళకళలాడుతుంది.
  4. ప్రజలందరికీ పాడిపంటలు ఉంటాయి.
  5. తాజా కూరగాయలు, చల్లని కలుషితం కాని గాలి లభిస్తుంది.
  6. పండుగలప్పుడు పల్లెలు ముగ్గులతో, మామిడి తోరణాలతో ముస్తాబవుతాయి.
  7. పల్లెప్రజలు ఒకరినొకరు బంధుత్వంతో పలుకరించుకుంటారు.
  8. కష్టసుఖాల్లో అందరూ పాలుపంచుకుంటారు.
  9. గ్రామాల్లో చేతివృత్తుల వారు ఒకరికొకరు సాయపడతారు.
  10. పల్లెలు ప్రకృతి రమణీయతకు పుట్టిళ్ళు.

ప్ర. 4. పల్లెటూరి మనుషుల మధ్య సంబంధాలు, ప్రకృతి దృశ్యాలు వర్ణిస్తూ మిత్రునికి లేఖ.(సూచనలు)

(4 మా)

జ. నేను ఈ మధ్య కృష్ణాజిల్లా చందర్లపాడు మండలంలోని రామన్నపేట అనే ఒక పల్లెటూరికి వెళ్ళాను. ఆ ఊరులో అన్ని వృత్తులవారు కలసిమెలసి ఉంటారు. ఇక్కడి ప్రజలు ఎక్కువగా పేర్లు పెట్టికాక పెద్దమ్మ, పిన్నమ్మ, అక్క, బావ మొదలయిన వరుసలు పెట్టి ప్రేమగా పిలుచుకుంటున్నారు. వారు ఐకమత్యంగా ఉంటారు.

ఆ ఊరి ప్రక్కనే కృష్ణానది. నది ప్రక్కనే కొండ. కొండ మీద ద్వారక వెంకటేశ్వరస్వామి గుడి. చూడటానికి రెండుకళ్ళు చాలవు. చాలా అందంగా ఉంటుంది అక్కడి ప్రకృతి. ఇక్కడి కొండల పరిసరాల్లో వజ్రాలు దొరుకుతాయని ప్రసిద్ధి. నేను వెళ్ళాను కానీ నాలుగు రంగురాళ్ళు దొరికాయి. ఇక్కడి వరి చేలు చూస్తుంటే భూమాతకు చీర చుట్టినట్లు ఉంటుంది. అరటి తోటలు, కొబ్బరి చెట్లు కళకళలాడుతుంటాయి. అందుకే పల్లెలు దేశ సౌభాగ్యానికి పుట్టిళ్ళు.

ప్ర. 5. జానపదుని జాబు పాఠం ఆధారంగా నినాదాలు , సూక్తులు తయారు చేయండి.

(4 మా)

నినాదాలు	సూక్తులు
1. పల్లెటూళ్ళు ప్రశాంత జీవిత సౌఖ్యానికి పుట్టిళ్ళు.	1. కష్టం ఒకరిది , ఫలితం మరొకరిది.
2. పల్లెల సంరక్షణ - మనందరి బాధత్య.	2. డబ్బులేని చదువు ఇబ్బందుల చేటు.
3. పల్లెలు దేశ సౌభాగ్యానికి పుట్టిళ్ళు.	3.కాలం చాలా విలువైనది.
4. అన్నదాతను - ఆడుకోవాలి	4. కొత్త పరిచయాలతో పాత పరిచయాలు అడుగున పడతాయి.

4. వెన్నెల

ప్ర. 1. వెన్నెల పాత్యభాగ కవిని గూర్చి రాయండి .

(2 మా)s

- జ . 1. కవి :- ఎఱ్ఱన. కాలం :- 14 వ శతాబ్దం
2. రచనలు :- భారతంలో అరణ్యపర్వ శేషం, నృసింహపురాణం, హరివంశం.
3. బిరుదులు :- ప్రబంధ పరమేశ్వరుడు , శంభుదాసుడు
4. ఇతరములు :- వీరి రచనల్లో వర్ణనలు అధికం. శివభక్తి కలవాడు.

ప్ర .2. వెన్నెల పాత్యభాగం నేపథ్యం రాయండి.

(2 మా)

- జ . 1. నృసింహపురాణంలో హిరణ్యకశిపుడు వనవిహారం చేసాడు.
2. ఆ సందర్భంలో కవి సాయం సమయాన్ని, చంద్రోదయాన్ని వర్ణించాడు.
3. రోజంతా ఎండను ప్రసరించిన సూర్యుడు అసురనాయకుడు సహించడని అస్తమించాడు.
4. తరువాత ప్రకృతిలో వచ్చిన మార్పులు, చంద్రోదయం వర్ణన కలవు.

ప్ర . 3. కవి వెన్నెలను వర్ణించడానికి ఏవి అంశాలు ఎన్నుకున్నారు. (2 మా)

- జ . 1. వెన్నెల పాల సముద్రం వలె ఉందన్నాడు.
2. వెన్నెలకు చంద్రకాంత శిలలు కరిగి, జడివానలు కురిశాయన్నాడు.
3. అమృతపు జల్లులా, మంచి గంధపు పూతలా ఉందన్నాడు.
4. అందమైన స్త్రీ నవ్వులా, మనసుకు ఆనంద తరంగంలా వర్ణించారు.

ప్ర . 4 . వెన్నెల పాఠం సారాంశం సొంతమాటల్లో రాయండి.(లేదా) వెన్నెల ఏ విధంగా వ్యాపించింది. (4 మా)B

- జ. 1. సూర్యుడు అస్తమించగానే పద్మం ముడుచుకొంది.
2. పడమటి దిక్కున ఎరుపురంగు వ్యాపించింది. ఆకాశంలో చుక్కలు వచ్చాయి.
3. అధికమైన చీకటి ఆకాశం, దిక్కులు, భూమి అంతటా నల్లగా వ్యాపించింది.
4. దిక్కులనే కొమ్మలు పట్టుకొని, చుక్కలు అనే పూలు కోయడానికి చంద్రుడు ఆకాశంలోకి వచ్చాడు.
5. చంద్రుని వెన్నెల ప్రవాహం పాలసముద్రంలా ఆకాశమంతా వ్యాపించింది.
6. చంద్రబింబం పాలసముద్రంలో ఆదిశేషువు శయ్యవలె కనిపించింది.
7. ఆ వెన్నెలలో కలువ రేకులు విచ్చుకున్నాయి.
8. వెన్నెలకు చంద్రకాంత శిలలు కరిగి, జడివానలు కురిశాయి.
9. అందమైన స్త్రీ నవ్వులా వెన్నెల విరిసింది.
10. ఈ విధంగా అందంగా నిండు వెన్నెల అంతటా వ్యాపించింది.

ప్ర. 5. దెసలను కొమ్మ లొయ్య (ప్రతిపదార్థం)

(4 మా)

రజనీశ్వరుడు	= రాత్రికి ప్రభువైన చంద్రుడు	ఆకాశము	= ఆకాశము
దెసలను	= దిక్కులు అనే	అనుపేరి	= అనే పేరు గల
కొమ్మలు	= కొమ్మలను	భూరుహము	= చెట్టు యొక్క
ఒయ్యన్	= మెల్లగా	కాంత	= మనోహరమైన
అతిదీర్ఘములైన	= మిక్కిలి పొడవైన	నిరంతర	= దగ్గరగా ఉన్న
కరంబులన్	= కిరణాలతో	తారకా	= నక్షత్రాలు అనే
ప్రియంబు+ఎసగగన్	= ప్రేమతో	లసత్	= ప్రకాశిస్తున్న
ఊది	= పట్టుకుని	కుసుమచయంబున్	= పుష్ప సమూహాన్ని
నిక్కి	= పైకి లేచి	కోయుటకున్+ఒకో+అనన్	= కోయడం కోసం అన్నట్లు
ఉన్నత లీలన్	= గొప్పగా	సముత్సిక	= మిక్కిలి ఆసక్తి గల
పేర్పు	= విస్తరించిన	ఆకృతిన్ = ఆకారంతో ,	ప్రాకెన్ = వ్యాపించాడు

ఇతరములు : 6. సురుచిరతారకాకుసుమశోభి (పద్యం, ప్రతిపదార్థం, భావం)

5. ధన్యుడు

ప్ర. 1. ధన్యుడు పాఠ్య భాగ రచయిత గురించి రాయండి.

(2 మా)S

- జ . 1. రచయిత : పరవస్తు చిన్నయసూరి, కాలం : 19 వ శతాబ్దం
 2. రచనలు : నీతిచంద్రిక, బాలవ్యాకరణం,
 3. బిరుదు : సూరి (సూరి అనగా పండితుడు)
 4. ఇతరములు : వీరి రచనాశైలి ప్రాచీన కావ్యభాషలో ఉంటుంది. ఈయన అనేక భాషల్లో పండితుడు.

ప్ర .2. “అర్థములు నిత్యములు కావు “ ఇది సమర్థనీయమేనా మీ మాటల్లో రాయండి.

(2 మా)

- జ . 1. అర్థములు నిత్యములు కావు అంటే ధనము శాశ్వతంగా ఉండదని అర్థం.
 2. ధనము ఎలా వస్తుందో ఎలా పోతుందో తెలియదు.
 3 . ఈ రోజు ధనవంతుడు మరునాటికి బీదవాడు కావచ్చు.
 4. కూర్చోని తింటే కొండలైనా కరిగిపోతాయి. కాబట్టి అర్థములు నిత్యములు కావని రచయిత చెప్పాడు.

ప్ర . 3. మంథరుని మాటలను మీరు సమర్థిస్తారా ? ఎందుకు ?

(4 మా)B

- జ. 1. మంథరుని మాటలను నేను సమర్థిస్తాను.
 2. ధనము శాశ్వతంగా ఉండదని చెప్పిన మాటలు సత్యము.
 3. ఎందుకంటే ధనము ఏదో రకంగా రావచ్చు, పోవచ్చు.
 4. య వనం ప్రవాహవేగం వంటిది అంటే వయస్సు తరిగిపోతుంది.
 5. జీవితం నీటిమీద బుడగలాగా ఎప్పుడయినా పోవచ్చు.
 6. అంటే ధనం, య వనం, ప్రాణము వేగంగా నశిస్తాయి.
 7. అందువల్ల బుద్ధిమంతుడు త్వరగా ధర్మములు చేయాలి.
 8. లేకపోతే తరువాత బాధపడాలి.
 9. ఇవన్నీ అక్షర సత్యములు.
 10. ఇవన్నీ తెలుసుకొని ఆచరించినవాడే ధన్యుడు.

ప్ర. 4. చూడాకర్ణునికి, వీణాకర్ణునికి మధ్య జరిగిన మాటలు సంభాషణారూపంలో రాయండి.

(4 మా)

- జ. **వీణాకర్ణుడు** : మిత్రమా! చూడాకర్ణా ! ఏమిటి ? పైకి చూస్తూ నేల మీద గిలక కర్రతో కొడుతున్నావు.
చూడాకర్ణుడు : మిత్రమా! నేను చిలుక కొయ్య మీద పాత్రలో పెట్టిన ఆహారాన్ని ఒక ఎలుక ప్రతిరోజూ తింటుంది.
 ఈ ఎలుక వల్ల ఆపద ఎక్కువగా ఉన్నది.
వీణాకర్ణుడు : ఎక్కడి ఎలుక ? ఎక్కడి చిలుక కొయ్య ? ఇంత చిన్న జీవి అంత ఎత్తు ఎలా ఎగుర గలుగుతుంది.
 ఇక్కడే నివశించుట వలన ఈ ఎలుకకు అంత బలము వచ్చి ఉంటుంది.
చూడాకర్ణుడు : చాలా కాలం నుంచి ఈ ఎలుక ఇక్కడే ఒక కన్నంలో ఉంటుంది. దానికి కారణం తెలియదు.
 ఈ కన్నాన్ని తవ్వి చూస్తా.
వీణాకర్ణుడు : తప్పకుండా తవ్వి చూడు మిత్రమా !

ప్ర. 5. ధన్యుడు పాఠం ఆధారంగా సూక్తులు తయారు చేయండి.

(4 మా)

- జ. 1. ధనం కలవాడే బలవంతుడు. 5. అర్థములు నిత్యములు కావు. (ధనం శాశ్వతం కాదు)
 2. ధనం అన్ని శుభాలకు మూలం. 6. జీవనము బుద్బుద్ ప్రాయము (జీవితం నీటి మీద బుడగలాంటిది)
 3. దారిద్ర్యం కంటే మరణం మేలు. 7. ధనలోభము సర్వ ఆపదలకు మూలం.
 4. ఆశను విడిచిన వాడే మంచివాడు. 8. వివేక హీనుడైన ప్రభువును సేవించుటకంటే వనవాసము ఉత్తమం.

6. శతక మధురిమ

ప్ర. 1. సజ్జన లక్షణాలు పేర్కొనండి .

(4 మా)s

జ . 1. సత్యమైన మాటలు మాట్లాడటం.	6. తల్లిదండ్రులను , గురువులను , పెద్దలను గౌరవించడం.
2. ఆపదలందు ధైర్యంగా ఉండటం.	7. ఇతరుల సంపద ఆశించకుండా ఉండటం.
3. గర్వం లేకుండా ఉండటం.	8. ఇతరులకు మేలు కలిగించే పనులు చేయడం.
4. ఉత్తములతో స్నేహం చేయడం.	9. తనకు ఉన్నంతలో అనాధలకు అన్నం పెట్టడం.
5. వినయవిధేయతలు కలిగి ఉండటం.	10. తన దేశాన్ని , మతాన్ని , భాషను అభిమానించడం.

ప్ర. 2. నైతిక విలువలంటే ఏమిటి ? మీరు గమనించిన విలువల్ని పేర్కొనండి.

(4 మా)

- జ . 1. నీతితో కూడిన విలువలనే నైతిక విలువలు అంటారు. మంచి పద్ధతులు అని అర్థం.
 2. స్త్రీలను గౌరవించడం.
 3. కులమత భేదాలు పాటించకుండా ఉండటం.
 4. పరిసరాలు శుభ్రంగా ఉంచడం.
 5. చెడు అలవాట్లు లేకుండా ఉండటం. (1 వ ప్రశ్న సమాధానాలు మరికొన్ని రాయవచ్చు)

ప్ర. 3. పేదలకు దానం చేయడం వలన మనం పొందే మేలును గురించి మిత్రునికి లేఖ రాయండి.

(4 మా)B

జ. నేను క్షేమం . నీవు కూడా క్షేమమేనని భావిస్తున్నాను. ఈ మధ్య మా తెలుగు ఉపాధ్యాయులు శతక మధురిమ పాఠం వివరించారు. అందులోని పద్యాలు ఎన్నో మంచి విషయాలు తెలియజేస్తున్నాయి. మానవ సాయమే మాధవ సాయం అంటారు. మన ఇరుగు పొరుగు వారిలో ఎందరో పేదలు ఉంటారు. వారికి ఉన్నంతలో దానం చేయాలి. ఆకలితో అలమటించే పేదలకు అన్నం పెట్టాలి. పాఠశాలలో పేద పిల్లలకు పుస్తకాలు, పెన్నులు దానం చేయాలి. పరీక్ష ఫీజు కట్టలేని వారికి డబ్బు దానం చేయాలి. వైద్యం అవసరమైన వారికి తగిన సాయం చేయాలి. ఎంతోమంది కష్టపడి పనిచేసినా వారి ధైనిక అవసరాలు తీరడంలేదు. అటువంటి వారికి నిజంగా సాయం అవసరం. అటువంటి పేదల ముఖాల్లో ఆనందం కనపడేలా చేస్తే , మన జీవితాలు సుఖసంతోషాలకు నిలయం అవుతాయి. మనకు తృప్తి ఉంటుంది. నేను నాకు చేతనైనంత పేదలకు దానం చేస్తాను.

ప్ర. 4. నీరము..... (ప్రతిపదార్థం)

(4 మా)

నీరము	= నీరు	శుక్తిలోన్+ పడి	= ముత్యపు చిప్పలో పడి
తప్త లోహమున నిల్చి	= కాలిన ఇనుముపై పడి	సమంచిత ప్రభన్	= మిక్కిలి కాంతితో కూడినదై
అనాకమమై	= పేరులేనిదై	మణిత్యము గాంచు	= మణిలా మారుతుంది
నశించున్	= నశిస్తుంది	అధమ	= నీచులను
ఆ నీరమే	= ఆ నీరే	మధ్యమ	= మధ్యములను
నళినీదళ సంస్థితమై	= తామరాకుమీద నిలిచినదై	ఉత్తమున్	= ఉత్తములను
ముత్యమట్లు	= ముత్యంలా	కొల్చు వారికిన్	= సేవించే వారికి
తనర్చున్	= ప్రకాశిస్తుంది	పౌరుష వృత్తులు	= పురుషుల స్వభావాలు
ఆ నీరమే	= ఆ నీరే	ఇట్లు	= ఈ విధంగానే ఉంటాయి

ఇతరములు : 5 . పట్టుగ నీశ్వరుండు (ప్రతిపదార్థం) 6. ఉరుగుణ (పద్యం, భావం) 7. స్థిరతర (పద్యం, భావం)

8. శతకం ప్రక్రియ (2 మా)

7. మా ప్రయత్నం

ప్ర. 1. మా ప్రయత్నం పాఠ్యభాగ ప్రక్రియను పరిచయం చేయండి. (2 మా)s

జ . ఒక గ్రంథాన్ని, ఆ గ్రంథ నేపథ్యాన్ని, లక్ష్యాలను పరిచయం చేస్తూ ఆ గ్రంథ రచయితగాని, వేరే రచయిత, విమర్శకుడుగాని రాసే పరిశీలనాత్మక పరిచయ వాక్యాలను పీఠిక అంటారు.
దీనికి ముందుమాట , ప్రస్తావన , తొలిపలుకు , మున్నుడి మొదలైన పేర్లన్నీ ఉన్నాయి.

ప్ర .2. మహిళావరణం రచయిత్రులు ఏయే రంగాలకు చెందిన స్త్రీల వివరాలు సేకరించాలనుకున్నారు. (2 మా)

జ . మహిళావరణం రచయిత్రులు ఈ క్రింది రంగాలకు చెందిన స్త్రీల వివరాలు సేకరించాలనుకున్నారు

1. మొదటిసారి చదువుకున్న సామాన్య స్త్రీలు. స్త్రీ విద్యకోసం ఉద్యమించిన స్త్రీలు.

2. మొదటిగా వితంతు వివాహం చేసుకొనే సాహసం చేసిన స్త్రీలు.

3 . ఉద్యమాలలోకి చేరి , జైలుకు వెళ్లేందుకు సాహసించిన స్త్రీలు.

4. విద్యాధికులు , వివిధ రంగాలలో మొదటిసారి అడుగు పెట్టిన స్త్రీలు.

ప్ర . 3. సాధారణంగా చరిత్ర నిర్మాతలుగా స్త్రీలకు గుర్తింపు దొరకదు. దీంతో మీరు ఏకీభవిస్తారా? ఎందుకు? (2 మా)

జ. 1. చరిత్రలో స్త్రీలకు సరైన గుర్తింపు లేదు అనేదానికి నేను ఏకీభవిస్తాను.

2. సంప్రదాయ చరిత్రకారులకు స్త్రీలు అంటే గౌరవం, శ్రద్ధ లేకపోవడమే దీనికి కారణం.

3. పురుషాధిక్య సమాజం స్త్రీల గొప్పదనాన్ని వెలుగులోకి రాకుండా అడ్డుకోవడం.

4 ఒక చైతన్య సమూహ ప్రవాహంగా స్త్రీలను చూడకపోవడం.

ప్ర .4. “ఈ స్త్రీలందరూ ఈ చరిత్రను నిర్మించేందుకు ఎంత మూల్యం చెల్లించారో తలుచుకుంటే మా గుండెలు బరువెక్కాయి “

అనడంలో రచయిత్రుల అంతర్యం ఏమిటి?

(4 మా) B

జ. 1. స్త్రీలు సమాజంతోపాటు తమ అభివృద్ధి కోసం ఒక సమూహంగా ఏర్పడి ఎన్నో పోరాటాలు చేసారు.

2. వారు పడిన బాధలు, సాధించిన విజయాలకు చరిత్రలో సరియైన గుర్తింపు దొరకలేదు.

3. చరిత్ర అనే రథ చక్రాల కింద వారందరి ఉనికి తునాతునకలయిపోయింది.

4. ప్రతికూల పరిస్థితుల్లో పోరాటం చేస్తూ కొత్త జీవిత విధానాలు కనుక్కోడానికి అనేక పరీక్షలకు గురయ్యారు.

5. సమాజంలో ప్రతిదాన్ని మార్చడానికి నడుంబిగించారు.

6. సంపాదకులు స్త్రీల గురించి వారు సాధించిన విజయాల గురించి తెలుసుకున్నారు.

7. స్త్రీల చైతన్య ప్రవాహవేగం, జీవం, ప్రవాహ క్రమంలోని మార్పులు సంపాదకులకు కొత్త విషయాలు తెలిపాయి.

8. ఆ సామాన్య స్త్రీల సాహసం అసామన్యమైనదని సంపాదకులకు అనిపించింది.

9. ఆ స్త్రీలు చరిత్రను నిర్మించేందుకు ఎన్నో కష్టనష్టాలకు గురై ఉంటారని సంపాదకుల అభిప్రాయం.

ప్ర. 5. మహిళల మీద చూపుతున్న వివక్షలను ఖండిస్తూ, మహిళలు ధైర్యంతో మెలగాలని తెలిపేలా కరపత్రం(సూచనలు)(4 మా)

మహిళా పుగతి

మేలుకో ఓ మహిళా

సమగ్ర అభివృద్ధి

మహిళలారా ! “పదండి ముందుకు , పదండి తోసుకు , పోదాం పోదాం పైపైకి “ అన్న శ్రీ శ్రీ మాటలు మరువకండి.

ఈనాడు స్త్రీల విషయంలో ఇంకా కొందరు వివక్ష చూపుతున్నారు. “స్త్రీలను గౌరవిద్దాం” అనే బోర్డులు మాత్రమే

కనబడుతున్నాయి. ఎవరైనా అన్యాయానికి గురైతే సిగ్గుతో చితికిపోకండి. ధైర్యంగా అన్యాయాన్ని ఎదిరించండి.

అన్యాయానికి గురైనవారికి అండగా ఉండండి. ఆడపిల్ల పుడితే అదృష్ట లక్ష్మి అని తల్లిదండ్రులు భావించాలి.

ఉద్యోగం సంపాదించండి. తల్లిదండ్రులకు అండగా నిలవండి. ధైర్య సాహస లక్ష్మి అని మరువకండి.

ఇట్లు

తేది . 08.03.2020

ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళా సంఘం.

8. సముద్ర లంఘనం

ప్ర. 1. సముద్ర లంఘనం పాఠ్యభాగ కవిని గూర్చి రాయండి . (2 మా)s

- జ . 1. కవి :-అయ్యలరాజు రామభద్రుడు . కాలం :- 16 వ శతాబ్ది
2. రచనలు :- రామాభ్యుదయము , సకల కథాసార సంగ్రహం
3. బిరుదులు :- చతుర సాహిత్య లక్షణ చక్రవర్తి
4. ఇతరములు :- ఈ కవి కవిత్వం చమత్కారంతో కూడిందని వీరి వర్ణనల ద్వారా తెలుస్తుంది.

ప్ర .2. 'ప్రబంధం' అంటే ఏమిటో వివరించండి. (2 మా)

- జ . 1. వర్ణనా ప్రధానమైన కావ్యాలు ప్రబంధాలు.
2. పురాణ, ఇతిహాసాల నుండి ఒక చిన్న కథను తీసుకొని అష్టాదశ వర్ణనలతో పెంచి రచిస్తే దాన్ని ప్రబంధం అంటారు.
3. అష్టాదశ వర్ణనలు అనగా 18 రకాల వర్ణనలు.
4. శ్రీకృష్ణదేవరాయల కాలాన్ని ప్రబంధ యుగం అంటారు.

ప్ర . 3. హనుమంతుడి శక్తిసామర్థ్యాలను వివరించండి. (4 మా)B

- జ. 1. హనుమంతుడు సముద్రాన్ని దాటేముందు శరీరాన్ని పెంచి మహేంద్రగిరిపై అడుగులు వేశాడు.
2. అప్పుడు పిడుగులు పడ్డట్లు అక్కడి రాళ్ళు పగిలిపోగా, తోకను తిప్పినప్పుడు గాలి వేగానికి వనంలో చెట్లు కూలిపోయాయి.
3. చేతులు చరిచినప్పుడు వచ్చిన శబ్దానికి క్రూర జంతువులు పారిపోయాయి.
4. అతడు చేసిన సింహనాదానికి గుహలు ప్రతిధ్వనించాయి. కొండలు కంపించాయి.
5. కొండలపై సెలయేళ్ళ కెరటాలు ఎగిసిపడి ఆకాశాన్ని తాకాయి.
6. హనుమంతుడు సముద్రాన్ని చూసి చెవులు రిక్కించి, చేతులు నడుముకు ఆనించి, తోకను ఆకాశం వైపు పెంచాడు.
7. ఒక్కసారిగా పాదాలతో కొండను క్రిందికి అణగడ్రొక్కి పైకి ఎగిరాడు.
8. చూసే వారికి పర్వతం ఎగిరినట్లుగా ఉంది. విల్లు నుండి విడిచిన బాణంలా హనుమంతుడు దూసుకుపోయాడు.
9. హనుమంతుడి పిక్కల గాలి వేగానికి సముద్రం చీలి , బలిచక్రవర్తి ఇంటి వాకిలిలా కనిపించింది.
10. హనుమంతుడు తన బలాన్ని, శక్తిని చాటుతూ త్రికూట పర్వతంపైకి చేరాడు.

ప్ర. 4. తన చూ పంబుధిమీద.... (ప్రతిపదార్థం) (4 మా)

తన చూపు	= తన కంటి చూపు	నబోవీధికిన్	= ఆకాశంలోకి
అంబుధి మీదన్	= సముద్రంపై	పెంచి	= ఎత్తుగా పెంచి
చాచి	= ప్రసరింపజేసి	అంఘ్రులు	= పాదములు
శ్రవణ ద్వంద్వంబున్	= తన రెండు చెవులను	ఇఱయంగాన్+ పెట్టి	= బిగించి పెట్టి
రిక్కించి	= నిక్కించి	బిట్టు + ఊది	= గట్టిగా గాలి పీల్చి
వంచిన	= కొద్దిగా వంచిన	గ్రక్కునన్	= వెంటనే
చందద్బుజముల్	= కదలుతున్న చేతులను	ఆ+కొండ	= ఆ మహేంద్రపర్వతాన్ని
సముత్కట	= మిక్కిలి విశాలమైన	అడంగన్	= అణిగి పోయేలా
కటి సీమంబులన్	= మొల పైభాగములందు	త్రోక్కి	= కాళ్ళతో త్రోక్కి పెట్టి
పూన్చి	= ఉంచి	పయికిన్	= ఆకాశంలోనికి
తోకన్	= తన తోకను	కుప్పించి = ఎగిరి ,	లంఘించుచోన్ = దూకెను

ఇతరములు : 5 . సముద్ర లంఘనం పాఠం నేపథ్యం(2 మా) 6. కటకట (పద్యానికి ప్రశ్నలు)

(పైన పేర్కొన్న ప్రశ్నలు వాటి సమాధానాలు చదవడంలో వెనుకబడిన విద్యార్థులకు సూచనలు మాత్రమే)

9. మాణిక్య వీణ

ప్ర. 1. మాణిక్య వీణ పాఠ్య భాగ రచయిత గురించి రాయండి.

(2 మా)s

- జ .
1. రచయిత : విద్వాన్ విశ్వం కాలం : 20 వ శతాబ్దం
  2. రచనలు : పెన్నేటిపాట , ఒకనాడు, ప్రేమించాను(నవల)
  3. బిరుదు : కళాప్రపూర్ణ
  4. ఇతరములు : సంస్కృతం, తెలుగు, ఆంగ్లము భాషల్లో పండితుడు. పత్రికా సంపాదకుడుగా పనిచేశారు.

ప్ర .2. వచన కవిత ప్రక్రియను గురించి రాయండి.

(2 మా)

- జ .
1. ఆధునిక యుగంలో వచన కవిత ఒక ముఖ్యమైన సాహిత్య ప్రక్రియ.
  2. పద్య, గేయాలలో ఉండే ఛందస్సుతో సంబంధం ఉండదు.
  3. సరళమైన పదాలతో, వ్యావహారిక భాషలో రాసే కవితను వచన కవిత అంటారు.
  4. చిన్న చిన్న పదాలు, వాక్యాలతో ధ్వని గర్భింతంగా ఉండే కవిత ' వచన కవిత '

ప్ర .3. చరిత్రలో మైలురాళ్ళుగా నిల్చిన అంశాలేవి?/ కవి వేటిని శుభాదినాలని వర్ణించాడు?

(2 మా)

- జ .
1. మానవుడు చక్రం కనుక్కున్న రోజు , నాలుగు గీతలతో అక్షరాలు విరచించిన రోజు.
  2. తప్పటడుగులు మాని, తాండవం చేసిన రోజు, భాషలు నేర్చుకున్న రోజు , పదాలు అల్లుకున్న రోజు.
  3. ధాన్యం పండించుకున్న రోజు, కళలను పండించుకున్న రోజు, మానవ జీవన చరిత్రలో మైలురాళ్ళు.
  4. ఇవి మానవ జాతికి శుభదినాలు, విజ్ఞానానికి ప్రతీకలు.

ప్ర . 4. మానవ ప్రస్థానంలో కళ, కవిత, విజ్ఞానం తోడున్నాయని కవి వర్ణించాడు గదా! దీనినెలా సమర్థిస్తావు?

(4 మా)B

- జ.
1. ఆదిమ మానవుడికి కళలు తెలియవు.
  2. అతను ప్రకృతిని చూచి దాన్ని అదీనం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించాడు.
  3. ఆ ప్రయత్నంలో అతడు ఏంతో విజ్ఞానం సంపాదించాడు.
  4. చిత్రలేఖనం, పాటలు పాడటం, గజ్జెకట్టి నాట్యం చేయడం నేర్చుకున్నాడు.
  5. లిపిని నేర్చుకొని తన అభిప్రాయాన్ని ఇతరులకు తెలుపగలిగాడు.
  6. ధాన్యం పండించుకొని దాన్ని ఆహారంగా తిన్నాడు.
  7. జీవితంలో కలిగిన అలసటను కళ కవితల ద్వారా దూరం చేసుకున్నాడు.
  8. చక్రం,నిప్పు కనిపెట్టాడు.
  9. విజ్ఞానం అభివృద్ధి చేసుకొని , వైజ్ఞానికంగా ముందుకుసాగాడు.
  10. ఈ విధంగా మానవ ప్రస్థానంలో కళలు , కవిత్వం, విజ్ఞానం తోడుగా ఉన్నాయని కవి చెప్పిన మాట నిజం.

ప్ర. 5. మాణిక్యవీణ కవితా సారాంశాన్ని సొంతమాటల్లో రాయండి.

(4 మా)

- జ.
1. మంత్రాలతో చింతకాయలు ఎలా రాలవో, అలాగే పద్యాలు చదవడం వల్ల చింతలు తొలగిపోవు.
  2. యంత్రాలతో రోగాలు నయం కానట్లే , తంత్రాలతో సమాజ సమస్యలు దారికిరావు.
  3. సంఘం సమస్యలతో బాధపడుతుంటే, అంతరిక్షంలోకి రాకెట్లు పంపి ఏమి ప్రయోజనం.
  4. మనిషి పుట్టగానే ప్రకృతిని చూసి ఆనందించాడు. దానిలోని రంగులనూ, ద్వనులను అనుకరించాడు.
  5. గుహలలో జీవించే కాలంలోనే, గోడలపై జంతువుల బొమ్మలు గీశాడు. పాటలు పాడాడు . నాట్యం చేసాడు.
  6. చక్రం కనుక్కొన్న రోజు, లిపితో రాసిన రోజు, నిప్పు కనిపెట్టిన రోజు , మానవ చరిత్రలో మంచి రోజులు.
  7. కళలు , కవిత్వం, విజ్ఞానం, ప్రజ్ఞానం మానవుడిని మహోన్నతంగా నడిపిస్తాయి.
  8. నేల నుండి ఆకాశాన్ని అందుకున్న చిన్నవాడు, చిరంజీవి మానవుడు.

10. గోరంత దీపాలు

ప్ర. 1. గోరంత దీపాలు పాఠ్య భాగ రచయిత గురించి రాయండి.

(2 మా)s

- జ .
1. రచయిత : పులికంటి కృష్ణారెడ్డి
  2. కాలం : 20 వ శతాబ్దం
  3. రచనలు : నాలుగ్గాళ్ళ మండపం, గూడుకోసం గువ్వలు (కథ), 150 కథలు
  4. ఇతరములు : జనజీవితాన్ని కళ్ళకు కట్టినట్లు రచనలు చేసిన కథానికా రచయిత. బుర్రకథా కథకుడు.

ప్ర .2. “ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు పుస్తకాలే మన నేస్తాలు” అనే వాక్యంతో మీరు ఏకీభవిస్తారా? ఎందుకు? (2 మా)

- జ .
1. ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు మనతో మాట్లాడే స్నేహితులు ఎవరూ ఉండదు.
  2. అప్పుడు ఎదో మంచి పుస్తకాన్ని తీసుకొని చదువుకొంటే, హాయిగా కాలం గడుస్తుంది.
  3. పుస్తకాలూ స్నేహితుడిలా ఆనందాన్నిస్తాయి. మంచి విషయాలు తెలుస్తాయి. లోకజ్ఞానం కలుగుతుంది.
  4. కాబట్టి ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు పుస్తకం మన నేస్తం అని నేను ఏకీభవిస్తాను.

ప్ర .3. గోరంత దీపం కథానిక ద్వారా మీరు గ్రహించిన ముఖ్యమైన విషయాలు రాయండి.

(2 మా)

- జ .
1. ఆనాధబాలురు కొడిగట్టిన దీపాలు వంటివారు. వారిని చేరదీస్తే ప్రయోజకులు అవుతారు.
  2. ప్రతి వ్యక్తి మానవత్వంతో దిక్కులేని వారికి, తనకు ఉన్నంతలో సాయం చేయాలి.
  3. దిక్కులేని వారిని చేరదీసి, వారి ఆకలి తీర్చి, విద్యాబుద్ధులు చెప్పిస్తే మాణిక్యాలా వెలుగొందుతారు.
  4. అప్పుడు సమాజానికి సేవచేసే వ్యక్తుల మనస్సు ఆనందంతో నిండిపోతుంది.

ప్ర . 4. గోరంత దీపాలు కథానికలో వృద్ధుని పాత్ర స్వభావాన్ని , గొప్పదనాన్ని సొంతమాటల్లో రాయండి.

(4 మా)B

- జ .
1. పాఠం లోని వృద్ధుడు అనాధ బాలుర గోరంత దీపాలను నిలుపుతున్న వ్యక్తి.
  2. ఇతను అనాధలకు విద్యానగరం అనే విద్యాలయం కట్టించాడు. అక్కడ అన్ని వసతులు ఏర్పాటు చేశాడు.
  3. వృద్ధుడు విద్యానగరంలో మకుటం లేని మహారాజు. వేలాదిమంది అనాధ పిల్లలకు ఉచితంగా చదువు చెప్పించాడు.
  4. ఎవరైనా నిందించినా తన ధ్యేయాన్ని విడిచిపెట్టేవాడు కాదు.
  5. రైల్లో అడుక్కుతినే బాలుణ్ణి చేరదీసి, చదివించి, ప్రయోజకుణ్ణి చేసి, పెళ్ళికూడా చేశాడు.
  6. ప్రయోజకుడైన ఆ అదృష్టవంతుడు ఇతన్ని కలిసి కృతజ్ఞతలు చెప్పినప్పుడు ఏంతో సంతోషించాడు.
  7. విద్యానగరంలో చదువుకుంటున్న పిల్లల్ని చూసి ఆనందించేవాడు.
  8. వృద్ధుడు చెప్పిన మాటలు అక్షర సత్యాలు.
  9. ఎన్నో కొడిగట్టిన దీపాలకు అతడు ఆశ్రయం ఇచ్చాడు.
  10. ఆ వృద్ధుడు వెలిగించిన ఎన్నో గోరంత దీపాలు , కొండంత వెలుగునిచ్చాయి.

ఇతరములు :- 5. ఒక పర్యాటక కేత్రాన్ని గురించి రాయండి. (4 మా)

(అమరావతి పాఠ్యాంశం - లేఖ లోని విషయాలతో పాటు మరికొన్ని విషయాలు రాయవచ్చు)

(సైన పేర్కొన్న ప్రశ్నలు వాటి సమాధానాలు చదవడంలో వెనుకబడిన విద్యార్థులకు సూచనలు మాత్రమే)

11. భిక్ష

ప్ర. 1. భిక్ష పాఠ్యభాగ కవిని గూర్చి రాయండి .

(2 మా)s

- జ . 1. కవి :- శ్రీనాథుడు కాలం :- 15 వ శతాబ్ది
 2. రచనలు :- కాశీఖండం, శృంగార నైషధం, శివరాత్రి మహాత్మ్యం. మరికొన్ని రచనలు రచించారు.
 3. బిరుదులు :- కవి సార్వభౌమ
 4. ఇతరములు :- శివభక్తుడు. శ్రీనాథుడు సీస పద్యాలకు ప్రసిద్ధి. కనకాభిషేకాన్ని పొందిన మహాకవి.

ప్ర .2. భిక్ష పాఠ్యాంశ నేపథ్యం రాయండి.

(2 మా)

- జ . 1. సకల విద్యలకు గురువైన వేదవ్యాసుడు, పరమేశ్వరునికి ప్రీతిపాత్రం అయిన కాశీలో తన శిష్యులతో ఉంటున్నాడు.
 2. ప్రతిరోజూ నిత్యకర్మలు పూర్తిగావించి తన శిష్యులతో కాశీ నగరంలో భిక్షాటనం చేసేవాడు.
 3. వారు తెచ్చిన భిక్షలో సగం అతిథులకు, అభ్యాగతులకు సమర్పించి, మిగిలినది వారు తినేవారు.
 4. ఒకరోజు కాశీ విశ్వనాథుడికి వ్యాసుణ్ణి పరీక్షించాలని సంకల్పం కలిగింది. ఆ సందర్భంగా జరిగిన సంఘటన.

ప్ర . 3. భిక్ష పాఠం లోని కథను సంక్షిప్తంగా రాయండి.

(5 మా)B

- జ. 1. సకల విద్యలకు గురువైన వ్యాసుడు ఒక రోజు మధ్యాహ్నం వేళ శిష్యులతో కలిసి భిక్షకు వెళ్ళాడు.
 2. ఏవేవో కారణాలు చెప్పి , ఎవరూ ఆనాడు వారికి భిక్ష పెట్టలేదు.
 3. ఆరోజు ఉపవాసం ఉండి మరుసటి రోజు ప్రయత్నించినా శివుని మాయవల్ల ఎవరూ భిక్ష పెట్టలేదు.
 4. వ్యాసుడు కోపంతో భిక్షా పాత్రను నడివీధిలో పగులకొట్టి, కాశీ వాసులను శపించబోయాడు.
 5. ఇంతలో పార్వతీదేవి సామాన్య స్త్రీ రూపంలో వచ్చి , తమ ఇంటికి భోజనానికి రమ్మని పిలుస్తుంది.
 6. అప్పుడు వ్యాసుడు తన శిష్యులు తినకుండా తాను తిననని, పస్తుంటాను అని అన్నాడు.
 7. అప్పుడు పార్వతీదేవి నవ్వి శిష్యులందరినీ తీసుకొని భోజనానికి రమ్మని చెప్పింది.
 8. ఇంకా కోరిన పదార్థాలు ఏర్పాటు చేయగలనని చెప్పింది.
 9. వ్యాసుడు సరే అని తన శిష్యులతో గంగలో స్నానం చేసి వచ్చాడు.
 10. పార్వతీదేవి వారికి ఎదురువెళ్ళి ఆహ్వానించి, భోజనశాలలో వారందరికీ భోజనం వడ్డించింది.

ప్ర. 4. ఆకంఠంబుగ ..... (ప్రతిపదార్థం)

(5 మా)

ఇప్పు	= ఇప్పుడు	కట కటా	= అయ్యయ్యో
ఆకంఠంబుగ	= కంఠం దాకా	నీవార ముష్టింపచుల్	= పిడికెడు గింజలతో కాలం గడిపేవారు
మాదుకర భిక్షాన్నంబు	= మాదుకర రూపమైన భిక్ష	శాక + ఆహారాలు	= కాయ కూరలు మాత్రం తినేవారు
భక్షింపగాన్	= తినడానికి	కంద భోజులు	= దుంపలు మాత్రం తినేవారు
లేక + ఉన్నన్	= లేకపోయే సరికి	శిల	= రోళ్ళ వద్ద
కడున్	= మిక్కిలి	ఉంచ ప్రకముల్	= జారిన బియ్యం సేకరించేవారు
అంగలార్చెదవు	= చిందులు వేస్తున్నావు	తాపసుల్	= మునులు
మేలు + ఏ	= ఇది మంచి పనేనా ?	నీకంటేన్	= నీ కన్న
లెస్స	= బాగున్నదా ?	మతిహీనులు+ ఏ	= బుద్ధి తక్కువ వారా?
శాంతుండవు + ఏ	= నీవు శాంతగుణం కలవాడవేనా!		

ఇతరములు : 5 . అనవుడు (ప్రతిపదార్థం) 6. వేదపురాణశాస్త్ర (పద్యం , భావం)

7. కోపం మనిషి విచక్షణను నశింపజేస్తుంది (అనే అంశం గురించి రాయండి / మిత్రునికి లేఖ రాయండి)

12. చిత్రగ్రీవం

ప్ర. 1. చిత్రగ్రీవం పాఠ్య భాగ రచయిత గురించి రాయండి.

(2 మా)s

- జ .
1. రచయిత : ధనగోపాల్ ముఖర్జీ
  2. కాలం : 20 వ శతాబ్దం
  3. రచనలు : కరి ది ఎలిఫెంట్ , గోండ్ ది హంటర్ , ఇంకా జంతువులకు సంబంధించిన 9 రచనలు చేశారు.
  4. ఇతరములు : ఈయన “ న్యూ బెరీ మెడల్ “ గెలుచుకున్న భారతీయ రచయిత.

ప్ర. 2. చిత్రగ్రీవం పాఠ్య భాగ నేపథ్యం గురించి రాయండి.

(2 మా)s

- జ .
1. మనదేశంలోని అపారమైన పక్షి సంపద, వృక్ష సంపద గురించి తెలిపే పుస్తకాలూ చాల తక్కువగా ఉన్నాయి.
  2. పూర్వకాలం సమాచారాన్ని చేరవేయడానికి పావురాలను ఉపయోగించేవారు.
  3. కలకత్తాలో ఓ పెంపుడు పావురం , దాన్ని పెంచే ఓ బాలుడు , వాళ్ళ కథను తెలిపే పుస్తకం చిత్రగ్రీవం.
  4. పావురాల పుట్టుకకూ , వాటి జీవన వివరాలకు సంబంధించిన అతి సూక్ష్మ వివరాలు చెప్పడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశ్యం.

ప్ర . 3. చిత్రగ్రీవాన్ని గురించి మీ సొంతమాటల్లో రాయండి.

(4 మా)B

- జ.
1. చిత్రగ్రీవం అనేది ఒక పెంపుడు పావురం. తల్లిపక్షి ఒక వార్తల పావురం. తండ్రిపక్షి గిరికీల మొనగాడు.
  2. చిత్రగ్రీవం తల్లి నుండి తెలివితేటలు , తండ్రి నుండి వేగం సంతరించుకుంది.
  3. తల్లిదండ్రుల శ్రద్ధ , శ్రమ వల్ల చిత్రగ్రీవం మహా ఏపుగా పెరిగింది . గులాబీరంగు చర్మం తెలుపురంగు లోకి వచ్చింది.
  4. దాని కళ్ళ దగ్గర , నోటి దగ్గర ఉన్న పసుపు పచ్చని చర్మం రాలిపోయింది.
  5. పొడవాటి , గట్టిపాటి సూదిలాంటి ముక్కు ఏర్పడింది.
  6. పుట్టిన ఐదోవారానికి చిత్రగ్రీవం గూడు నుండి బయటకు గెంతడం, నీరు త్రాగడం చేసేది.
  7. మూడు నెలలు వయస్సు రాగానే, దాని ఒళ్ళంతా సముద్రపు నీలిగంగు ఈకలు ధగధగా మెరిశాయి.
  8. దాని మెడ ప్రాంతం ఇంద్రధనుస్సు వర్ణాలతో అందంగా ఉంది.
  9. తండ్రిపక్షి చిత్రగ్రీవానికి ఎగరడం బలవంతంగా నేర్పింది. ఎగరడంలో అలసిన చిత్రగ్రీవాన్ని తల్లిపక్షి లాలించేది.
  10. చిత్రగ్రీవానికి గల అతి సుందరమైన ఈకలతో సాటిరాగల పావురం మరొకటి లేదు.

ప్ర. 4. శిశువుల పెంపకంలో పక్షులకు, మానవులకు మధ్య ఉన్న పోలికలను, భేదాలను తెల్పండి.

(4 మా)

- జ.
1. చంటిపిల్లల నోటికి తల్లి తన పాలను అందించినట్లే , పక్షిపిల్ల నోటికి తల్లిపక్షి, తండ్రిపక్షి ఆహారాన్ని అందిస్తాయి.
  2. పిల్లలకు తల్లి మంచి పక్కను ఏర్పాటు చేసినట్లే, పక్షులు తమ పిల్లలకు గూట్లో మంచి సౌకర్యాలు ఏర్పాటుచేస్తాయి.
  3. మనుషులు తమ పిల్లలకు ఆహారాన్ని ఉడకపెట్టి మెత్తగా చేసి , నోట్లో పెడతారు.
  4. అలాగే పక్షులు గింజల్ని కాసేపు తమ నోట్లో నాననిచ్చి , మెత్తపరచి ఆ తర్వాతనే వాటిని పక్షిపిల్లల నోట్లో పెడతాయి.
  5. తల్లిదండ్రులు పిల్లలకు పాకడం, లేచి నిలబడడం, నడవడం నేర్పుతారు. అప్పుడప్పుడు లాలిస్తారు.
  5. పక్షులకు తండ్రిపక్షి ఎగరడాన్ని నేర్పుతుంది. ఎగరడంలో అది అలసిపోగా , తల్లిపక్షి వాటిని లాలిస్తుంది.
- భేదాలు :-
6. మానవులు తమ పిల్లల కోసం ధనం, ఆస్తి కూడబెడతారు. పక్షులు అలా దాచవు.
  7. పక్షులు ఒకటి రెండు రోజులకు సరిపోయే ఆహారాన్ని మాత్రమే దాస్తాయి.
  8. మానవులు తమ పిల్లలను శాశ్వతంగా గుర్తిస్తారు. పక్షులు అలా శాశ్వతంగా తమ పిల్లలను గుర్తించలేవు.

ఇతరములు :-5) తోటకు వచ్చిన పిల్లలతో తమను కాపాడమని పక్షులకు , పిల్లలకు మధ్య జరిగే సంభాషణ.

(4 మా)